

PETER GEHRISH

Tah štětcem bláznovsky korespondující s vnitřním naladěním

O groteskách Ingrid A. Schmidtové

Groteskní umění Ingrid A. Schmidtové se jako každá komunikace opírá o určité stabilní části. Prvky, které ji zakládají, jsou představy o světě, exploze vášně a tah, který – nikoli bez vnitřního vývoje – je zaměřen k cíli a poněkud vzdorovitě a s lehkostí prochází určitými úrovněmi. Vzniklá místa vytvářejí vznešený objekt a šibalský vtip; jde o projekt, který je v protikladu vůči slavnostně proklamovaným výtvorům v dané společnosti, například takovým, kterým se říká občan nebo stát. Tvůrce groteskního umění nemůže předem s ničím souhlasit. Jeho tah štětcem, bláznovsky korespondující s vnitřním naladěním, demonstruje charakteristickou nepozici toho, co se objevuje před námi ve své podobě.

(...)

V Národní galerii v Praze objevila práce Jeana Dubuffetta. Stejně jako geniální francouzský provokátor i ona se řídí impulzy, vypráví o *temných, zvláštních postavách ze světa umělců*. Její obrazy jsou ovlivněny názory Michaila Bachtina. Groteskní realismus paroduje, degraduje, čímž ho spojuje s tělem a zemí. Degradace, diskreditace toho, co je vysoké, rozhodně nemá v groteskním realismu pouze formální význam. Musíme ho chápat přísně tělesnotopograficky. Hlava má odpovědnost za nebe, podbřišek za peklo nebo hrob, ale i za jeskyni těla, přičemž se zde odkazuje na zásadu pohlcování a nového zrození, na neustále trvající proměnlivost umírání a vznikání. Krédem této umělkyně je afirmace života, možnost procesualnosti, vývoje v čase, „šlící nečinnosti“ (Paul Virilio), v němž se v mnoha kulturách už nic neděje, ale, obračejíce kontexty, úřaduje se ještě ve směru smrti.

(...)

Grotesky Ingrid A. Schmidtové lze umístit do kontextu postmoderny a postmodernismu. Nejsou výsledkem bezradného pokusu, ale vyplývají z průzkumu prošlapaných cest, jako jsou např. další setkání se zapomínanými hodnotami na hranici mezi středověkem a novověkem. Podávají zprávy z prohlídky znehodnocených tabulek, které předpovídají štěstí a mluví o právech člověka. Vyprávějí o všeobecné jistotě politického labyrintu, o rozechvělých a dokonce o vyvracejících se věžích, o postrkované a vyháněné existenci, o osudu *ponižovaných a urážčených*, kteří s určitou vůlí k přežití – žertující a šelmovsky vtipkující – existují, aby pohlíželi s nedůvěrou na svět, který se vymknul z kloubů, a demonstrovali svá práva i svou přítomnost.

Přeložil Libor Martinek

(Vortrag, 19.05.2006 gehalten im Rahmen der Begleitausstellung der 4. Europäische Literaturtage, Lwówek Śląski/Polen)

©Peter Gehrisch, 2006. ©Übersetzung ins Tschechische (gekürzt): Libor Martinek.

Libor Martinek, geb. 1965 in Krnov. Literaturwissenschaftler an der Universität in Opava (Tschechische Republik), Essayist, Kritiker. Mitglied des tschechischen PEN.